

באופן יסודי

עורכת: ד"ר אורית מיוחס, מדריכה ארצית לפיתוח ויישום פדגוגי
כראו והגיבו: חברי הנהלת אגף א' לחינוך יסודי, מלכה ודיסלבסקי

דבר מנהלת אגף א' לחינוך יסודי

עמיתיי אנשי החינוך,

למידה משמעותית מדגישה את החשיבות של פיתוח תפקודי לומד החיוניים למאה ה-21. אחד מהם הוא התפקוד התוך אישי. תפקוד זה שייך לתחום הרגשי, והוא מתייחס למודעות העצמית של התלמידים וליכולתם לפעול מתוך תשומת לב לרגשותיהם, מחשבותיהם צורכיהם והעדפותיהם. **הגישה הפסיכו פדגוגית** קושרת בין היבטים רגשיים ותוך אישיים לתהליכים פדגוגיים ומדגישה את קשרי הגומלין ביניהם. **למידה משמעותית** מתרחשת בנקודת המפגש בין החוויה הרגשית של התלמיד לתהליכים פדגוגיים.

העלון שלפניכם עוסק בפסיכו פדגוגיה ובלמידה משמעותית, מאיר את החשיבות של פיתוח התפקוד התוך אישי של התלמידים ומחדד את מרכזיותם של היבטים רגשיים בתהליכי הוראה ולמידה כמקדמים למידה משמעותית. המודעות של אנשי חינוך לאספקטים פסיכו פדגוגיים עשויה לתרום להתפתחותם המיטבית של התלמידים. כמו כן מצורף בעלון קישור למודל ההדרכה לבתי הספר היסודיים. הנכם מתבקשים לפעול בשיקול דעת בבחירת ההדרכה שתקדם את בית-הספר ביעדים שהציב לעצמו.

בברכה, אתי סאסי
מנהלת אגף א' לחינוך יסודי

הנושא המרכזי על סדר היום והפעם... פסיכו פדגוגיה ולמידה משמעותית

פסיכו פדגוגיה היא תפיסה חינוכית הקושרת בין היבטים רגשיים, תוך אישיים, לתהליכים פדגוגיים המתעצבים בתוך יחסי הגומלין בתהליכי הוראה ולמידה¹. הפסיכו פדגוגיה התפתחה בעשור האחרון על רקע התגבשותה של ההבנה בדבר הקשר המשמעותי הקיים בין הפסיכולוגיה לפדגוגיה². מדובר על קשר הדוק ודו כיווני שמצדו האחד תלמידים החווים מיטביות רגשית, יהיו פנויים להתפתחות וללמידה וכתוצאה מכך עשויים למצות את יכולותיהם ולבסס את הישגיהם הלימודיים, ומצדו השני תהליכי למידה איכותיים, המותאמים לצרכים האישיים של התלמיד והמאפשרים לו חווית הצלחה, הם מנוף לביסוס רגשות חיוביים, כמו: תחושת ערך, מסוגלות ושייכות לקהילה. על פי הפסיכו פדגוגיה **כאשר תהליכים פדגוגיים מלווים בהיבטים רגשיים נוצרת למידה משמעותית**³. מצב זה תורם לשיפור הבנתו של התלמיד ולחשיבתו ולפיתוח היבטים קוגניטיביים, רגשיים וחברתיים³.

התפקוד התוך אישי: רגשות מעוררים משמעות
החשיבות של פיתוח התפקוד התוך אישי: מסוגלות עצמית ומוטיבציה
קידום תהליכים פסיכו פדגוגיים בבית-הספר

1. צימרמן, ש', ברג, א', סלונים, כ', טלמור, מ', גלעד, מ' (2014). פסיפס. פסיכו פדגוגיה - מודעות וידיעה במלאכת החינוך וההוראה. משרד החינוך. זמין באתר: <http://meyda.education.gov.il/files/Shefi/psipas.pdf>
2. צימרמן, ש' (2010). רוחה נפשית בראי הפסיכולוגיה החיובית. הוצאת אח.
3. וידיסלבסקי, מ' (2015). מסלולים אל למידה משמעותית. אגף א' לחינוך יסודי, המינהל הפדגוגי, משרד החינוך. זמין באתר: <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodil/Lm/masidol.htm>

תוכן עניינים

1 נושא מרכזי על סדר היום והפעם... פסיכו פדגוגיה ולמידה משמעותית

- התפקוד התוך אישי: רגשות מעוררים משמעות
- החשיבות של פיתוח התפקוד התוך אישי: מסוגלות עצמית ומוטיבציה
- קידום תהליכים פסיכו פדגוגיים בבית-הספר

2 להגביה עוף - עדויות מהשדה

- בית-ספר "דקל", מחוז דרום
- בית-ספר "מגדים", מחוז ירושלים

2 צו קריאה

- פסיפס - על פסיכו פדגוגיה
- 20 עקרונות לשיפור ההוראה והלמידה
- Every kid needs a champion
- הכלה למעשה

3 החודש שהיה - צועדים בנתיבי למידה משמעותית

- ביקור במחוז חיפה
- ביקור במחוזות ירושלים - מנח"י
- ביקור בחטיבות צעירות
- ביקור במחוז החרדי

4 מידע ועדכונים שוטפים

- תכנית "תרבות יהודית-ישראלית"
- בתי-ספר שזכו לתמיכת הקרן ליוזמות חינוכיות
- מודל הדרכה בית-ספרי
- סחל"ב - סטודנטים חוברים לבית הספר ולגן

להגביה עוף – עדויות מהשדה

בית-ספר "דקל", מחוז דרום

בית-ספר "דקל" באשקלון פיתח מודל חינוך הוליסטי לתלמידים ולהורים המכוון לפיתוח כלל התפקודים של התלמיד במאה ה-21. מודל זה מבוסס על האמונה כי כל ילד יכול להצליח ועל גישה חינוכית המאמינה בשילוב תהליכים פדגוגיים והיבטים רגשיים כמקדמים למידה משמעותית. **להמשך קריאה**

בית-ספר "מגדים", מחוז ירושלים

בית-ספר "מגדים" במעלה אדומים פועל על פי עקרון פדגוגי המעניק התייחסות דיפרנציאלית לתלמידים ברמה הרגשית וברמה הלימודית במטרה לחזק את תחושת המסוגלות שלהם ואת המוטיבציה שלהם ללמידה ולהוביל אותם למצוינות אישית. **להמשך קריאה**

צו קריאה

פסיפס - על פסיכו פדגוגיה

"פסיפס" הוא תוצר עבודה של ועדה בין אגפית במשרד החינוך אשר פיתחה מתווה מקצועי אינטר דיסציפלינרי בתחום הפסיכו פדגוגיה. המתווה מציע לאנשי החינוך תהליך העמקת מודעות לאספקטים הפסיכו פדגוגיים במלאכת החינוך וההוראה וכלים לשכלול הידע הפסיכו פדגוגי והרחבתו במטרה ליישמו בתהליכי ההוראה.

עקרונות לשיפור ההוראה והלמידה

האגודה האמריקאית לפסיכולוגיה (APA) פרסמה לאחרונה (אפריל 2015) מסמך מקיף המונה 5 עקרונות מרכזיים לשיפור ההוראה והלמידה בגן ובבית-הספר. העקרונות המרכזיים: קוגניציה ולמידה, מוטיבציה, הקשר חברתי ורגשי, הקשר ולמידה, הערכה. לצד כל עיקרון מופיעות המלצות ליישום על-ידי המורה. **להמשך קריאה**

הכלה למעשה

עלון מספר 1 של היחידה לטיפול בפרט עוסק בתפיסה הפסיכו פדגוגית: הגדרת המושג וחשיבות התפיסה, סדנה לצוותי חינוך, מאמרים, סרטונים ועוד.

Every kid needs a champion

ריטה פירסון הייתה מורה בארצות הברית במשך 40 שנה. טענתה: "ילדים לא לומדים מאנשים שהם אוהבים" עוררה מחנכים לשלב את הרגש בתהליכי הוראה ולמידה והובילה לחיזוק האמון שלהם בתלמידים.

החודש שהיה...

צועדים בנתיבי למידה משמעותית

ביקור במחוז חיפה

כחלק מתהליך מתמשך להידוק ההיכרות וקשרי העבודה בין המטה למחוזות ביקרה הנהלת האגף לחינוך יסודי במחוז חיפה והתארח בבית-ספר "ניצני זבולון" בקיבוץ כפר המכבי. בביקור נכחו גברת לאה יגור, מפקחת מתאמת במחוז, מפקחים כוללים ממגזרים שונים ומדריכות מחוזיות. **להמשך קריאה**

ביקור במחוזות ירושלים - מנח"י

ביקור הנהלת האגף במחוזות ירושלים - מנח"י נועד ליצור תשתית עבודה הדוקה יותר בין האגף למחוזות ולאפשר היכרות הדדית עם בעלי תפקידים. בחלק הראשון של יום הלמידה הוצגו מאפיינים מרכזיים של מחוזות ירושלים - מנח"י לצד האתגרים וההתמודדויות המורכבים. בחלק השני התקיימו מעגלי שיח שנסבו סביב שני נושאים עיקריים. **להמשך קריאה**

ביקור בחטיבות צעירות

במהלך החודש התקיים ביקור בחטיבות הצעירות "רמות" ו"יחדיו" בבאר שבע במטרה ללמוד מקרוב על מבנה ארגוני ופדגוגי ייחודי שמאפשר לילדים בגילאי 5-7 למידה משמעותית ופיתוח תפקודי לומד. **להמשך קריאה**

ביקור במחוז החרדי

בסוף חודש מאי ביקרה הנהלת האגף לחינוך יסודי במחוז החרדי והתארח בבית-ספר יסודי ממלכתי חרדי "בנות ירושלים". הביקור הוקדש להעמקת ההיכרות עם המחוז החרדי: המבנה הארגוני ובעלי תפקידים, מאפיינים של המחוז והאתגרים הניצבים בפניו וסוגיות מרכזיות המעסיקות את המחוז. **להמשך קריאה**

מידע ועדכונים שוטפים

תכנית "תרבות יהודית-ישראלית"

משרד החינוך יפעיל בשנת הלימודים הבאה תכנית לימודים חדשה: "תרבות יהודית-ישראלית" לתלמידי כיתות גי-ט'. התכנית מדגישה ערכים יהודיים-ציוניים ואוניברסליים ומעודדת קיום דיאלוג קשוב ומכבד בין הזהויות השונות והמגוונות הקיימות בחברה הישראלית.

להמשך קריאה

בתי-ספר שזכו לתמיכת הקרן ליוזמות חינוכיות

משרד החינוך והקרן לעידוד יוזמות חינוכיות עובדים בשיתוף מלא כדי לעודד בתי-ספר השואפים להניע רעיונות הקודחים במוחם ולתמוך בפועלים לבצע ולממש אותם בשטח.

השנה נענו לפרסום "קול קורא" 157 צוותי הוראה, ו-34 צוותים מתוכם קיבלו את תמיכת הקרן - הדרכה ארגונית וליווי כספי כדי להבטיח את מימוש היוזמה באופן מיטבי.

להמשך קריאה

מודל הדרכה בית-ספרי

עלה לאוויר חוזר של מודל בחירת ההדרכה לבתי-ספר יסודיים בחינוך הרגיל לשנת תשע"ז. תחומי ההדרכה לצוות המורים של בית-הספר ימופו על ידי המנהל בראייה תלת שנתית. המיפויים הבית-ספריים יהוו בסיס לגיבוש תכנית העבודה של מערך ההדרכה המחוזי.

סחל"ב - סטודנטים חוברים לבית הספר ולגן

סחל"ב היא תכנית תוספתית שנועדה לקדם תלמידים ולצמצם פערים לימודיים וחברתיים. התכנית מיועדת לבתי-ספר שבהם מתקיים יום חינוך ארוך (יוח"א) המופעל על ידי סטודנטים. מידע נוסף אודות הפעלת התכנית בבתי הספר **בחוזר מנכ"ל תשע"ד/3(א)**. מנהל בית ספר הפועל תחת חוק יוח"א שמעוניין בשיבוץ סטודנטים בבית ספרו בשנה"ל תשע"ז מתבקש למלא את השאלון המצורף עד ל-5.7.2016.

קישור לשאלון

